

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. március 23.
(OR. en)

7426/22
ADD 1

AGRI 111
ENV 255
AGRIFIN 33
AGRIORG 35
SOC 180
COH 23
ALIM 2
COHAFA 36
DEVGEN 54

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. március 23.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2
Tárgy:	MELLÉKLETEK a következőhöz: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 133 final számú dokumentum I-II. MELLÉKLETÉT.

Melléklet: COM(2022) 133 final - ANNEXES 1 to 2

Brüsszel, 2022.3.23.
COM(2022) 133 final

ANNEXES 1 to 2

MELLÉKLETEK

a következőhöz:

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

**Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának
megerősítése**

1. MELLÉKLET

GLOBALIS ÉLELMEZÉSBIZTONSÁG ÉS AZ UNIÓS AGRÁR-ÉLELMISZERIPARI LÁNC

Az Európai Unióban fennálló helyzet

Az Európai Unió nagyrészt önellátó az alapvető élelmiszertermékek tekintetében. Az EU a legnagyobb búza- és árpaexportőrök közé tartozik, és más fő termények, például a kukorica és a cukor esetében is jelentős részben fedezi fogyasztását. Az EU emellett nagyrészt önellátó az állati termékekből, mind a tejtermékekből, mind a húskészítményekből (a juh- és a kecskehús, valamint a tengeri eredetű élelmiszerek kivételével), a gyümölcsökből és a zöldségekből (őszibarack, nektarin, alma, paradicsom és narancs).

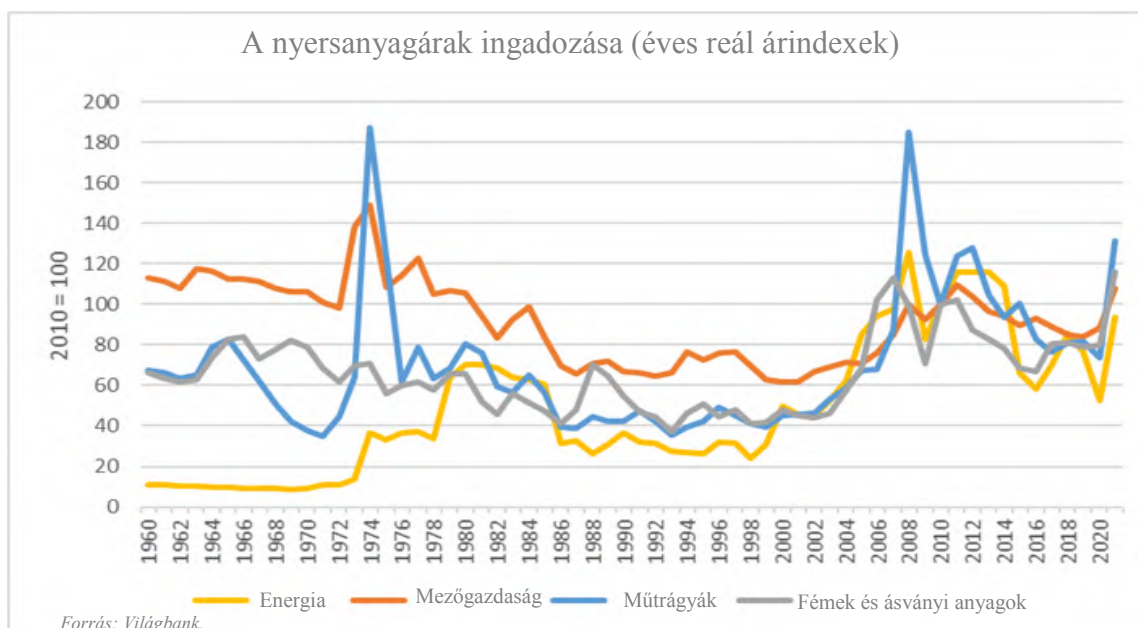
Bizonyos termékek esetében azonban az EU jelentős nettó importőr. Egyes esetekben az importált termékek – mennyiségükből, a behozataluk forrásaiból, minőségükből vagy a kapcsolódó költségekből kifolyólag – nehezen helyettesíthetők. Ez a helyzet a trópusi termékek (trópusi gyümölcsök, kávé, kakaó), a haltermékek, a takarmányok és egy sor olyan adalékanyag, például a vitaminok és az aminosavak esetében, amelyek kulcsfontosságúak az állati takarmányok vagy az élelmiszerek előállításában szempontjából. 2021/22-ben a takarmányfehérje 22 %-a származott az EU-n kívülről, ugyanakkor az olajos magvakból előállított liszt (főleg a szójaliszt) esetében ez az arány elérte a 75 %-ot¹.

A globális nyersanyagár-emelkedés hatása

A jelenlegi **általános nyersanyagár-emelkedés** mutat bizonyos hasonlóságokat az élelmiszer-nyersanyagok árainak 2008-as megugrásával a nyersanyagárak általánosan magas szintje, együttes mozgása és nagy fokú volatilitása tekintetében. Az akkori helyzethez hasonlóan a mezőgazdasági termékekhez kapcsolódó inputárak emelkedésének mértéke most is többszöröse az élelmiszerár-növekedés mértékének, és újból jelentkeznek a termelőknél az élelmiszerláncon belüli ártranszmisszióval összefüggésben tapasztalható szűk keresztmetszetekből és késedelmekből fakadó problémák.

1. ábra: A nyersanyagárak ingadozása

¹ Uniós fehérjetakarmány-mérleg, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság.

A két esemény között azonban jelentős különbségek is megfigyelhetők. **A legfontosabb mezőgazdasági nyersanyagok relatív készlet szintjei most magasabbak.** Noha a főbb nyersanyagok készletei az elmúlt négy évben némileg csökkentek, az aktuális készlet/felhasználás hányadosok meg sem közelítik a 2008–2010-es időszak árrobbanását megelőző szintet, még akkor sem, ha figyelembe vesszük, hogy ebben a gazdasági évben Ukrajna és Oroszország nem fogja teljes mértékben ellátni piacait.

A 2007/2008-as élelmiszerár-emelkedés nyomán született, az európai élelmiszerárakról szóló 2008. évi közlemény² közzététele óta jelentősen javult a nyersanyagpiacok szabályozása és átláthatósága. Az említett közleményben a Bizottság **az élelmiszer-ellátási lánc versenyképességének növelésére**, a versenyjogi és fogyasztóvédelmi szabályok határozott és következetes érvényesítésére, **az élelmiszer-ellátási lánc működésére vonatkozó szabályok** felülvizsgálatára és szükség szerinti **javítására**, a fogyasztók megfelelőbb tájékoztatására, valamint a mezőgazdasági nyersanyagok és a származékos termékek piacain folytatott spekuláció visszaszorítására irányuló ajánlásokat fogalmazott meg. Ezen ajánlások mindegyikéből jogalkotási és szakpolitikai intézkedések születtek (lásd a 2. mellékletet), amelyek szilárd kiindulópontot jelentenek a jelenlegi nehéz időszak átvészeléséhez.

A magas energiaárak hatása az uniós mezőgazdaságra és halászatra

Amellett, hogy az élelmiszer-ágazat közvetlenül ki van téve az **energiaárak** ugrásszerű emelkedésének, közvetett inflációs hatások is érik különféle termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatban. Az ágazat nemcsak a műtrágyák és a növényegészségügyi termékek, hanem a gépek és az élelmiszer-csomagoló-anyagok legfontosabb felhasználója is, és kihat rá a szállítási költségek drasztikus növekedése.

A műtrágyákhoz kapcsolódó költségek emelkedésének hatása különösen súlyos. A műtrágyák a szántóföldi növényeket termeszto mezőgazdasági üzemek termelési költségeinek 18 %-át képviselik (a 2017–2019-es időszak átlagában). A nitrogénalapú

² COM(2008) 821 végleges.

műtrágyák ára szempontjából a legmeghatározóbb tényező a földgáz: a szóban forgó műtrágyák változó termelési költségeinek 60–80 %-át teszi ki. A magas nagykereskedelmi földgázárak miatt a műtrágyaárak is megemelkednek (a nitrogénalapú műtrágyák, például a karbamid esetében az árak a 2007–2008-as pénzügyi válság idején megfigyelt szintekhez hasonló szinteket értek el). Egyes uniós műtrágyagyártók átmenetileg leállították termelésüket, mivel az energiaköltségek túl magasak voltak. A közetalapú (azaz a foszfát- és még inkább a káliumtartalmú) műtrágyák árai kevésbé szorosan függenek össze az energiaárakkal, bár Oroszország és Belarusz világtermelésben képviselt aránya miatt az ilyen műtrágyák áaira is nyomás nehezedik.

Noha az EU 3 milliárd EUR értékben importál műtrágyát Oroszországból, a nitrogénalapú műtrágyák behozatalától való függés korlátozott mértékű, ugyanis az ilyen műtrágyákból az EU-ban felhasznált mennyiségnek több mint 90 %-át az uniós belföldi iparág biztosítja. A szóban forgó iparág azonban nagy mértékben függ az Oroszországból származó gáztól.

A **halászati ágazatot** ugyancsak súlyosan érinti a tengeri hajózásban használatos üzemanyagok drágulása. Az említett üzemanyagok ára az utolsó két évtized viszonylatában rekordmagasságba szökött, és a 2021-es átlagárhoz képest is 100 %-kal nőtt. Ilyen magas üzemanyagárak mellett az uniós flottaszegmensek többsége alatta marad a nyereségküszöbének, és nem képes fedezni a működési költségeit. A villamosenergia-költségek növekedése komoly problémát jelent az **akvakultúra-ágazat** és a kapcsolódó feldolgozó ágazatok számára (a vízszivattyúzás és -forgatás, illetve a gyártósorok és a tároló-/fagyasztólétesítmények költségei miatt).

A mezőgazdasági üzemek jövedelmi helyzete

Az uniós mezőgazdaságban a termelési szintek és az árak kedvező alakulásának köszönhetően 2021-ben növekedett a mezőgazdasági üzemek munkavállalónkénti jövedelme a 2017–2019-es időszak átlagához képest. A **termelési költségek igen erőteljes növekedése** nyomást gyakorol a haszonkulcsokra, különösen az állattenyésztők – nevezetesen a sertéshústermelők – és az akvakultúra-ágazati termelők esetében, akiknek a takarmányozási költségei már most is sokkal magasabbak. **A mezőgazdasági üzemek munkavállalónkénti átlagos jövedelme ezért 2022-ben és 2023-ban várhatóan csökkenni fog**, aminek következtében megcsappan a 2020-ban és 2021-ben elért nyereség; az állattenyésztők esetében különösen nagymértékű jövedelemcsökkenésre lehet számítani.

A logisztikai és az egyéb termelési költségek növekedése

Az élelmiszergyártóknak, valamint az élelmiszer-nagykereskedőknek és -kiskereskedőknek megnövekedett szállítási és logisztikai költségekkel kell szembenéznük (az ömlesztve, a konténerben, illetve a légi úton történő szállítás esetében egyaránt). A Covid19-járvány, majd az azt követő erőteljes gazdasági fellendülés a tengeri áru fuvarozási kapacitások túlterhelődéséhez vezetett. A Fekete-tengeren bekövetkező további fennakadások miatt a tengeri áru fuvarozás még nagyobb nyomás alá kerül. Az egyéb termelési költségek is növekednek. Példaként említhető a csomagolási költségek megemelkedése: a fa tárolóedények esetében a drágulás mértéke

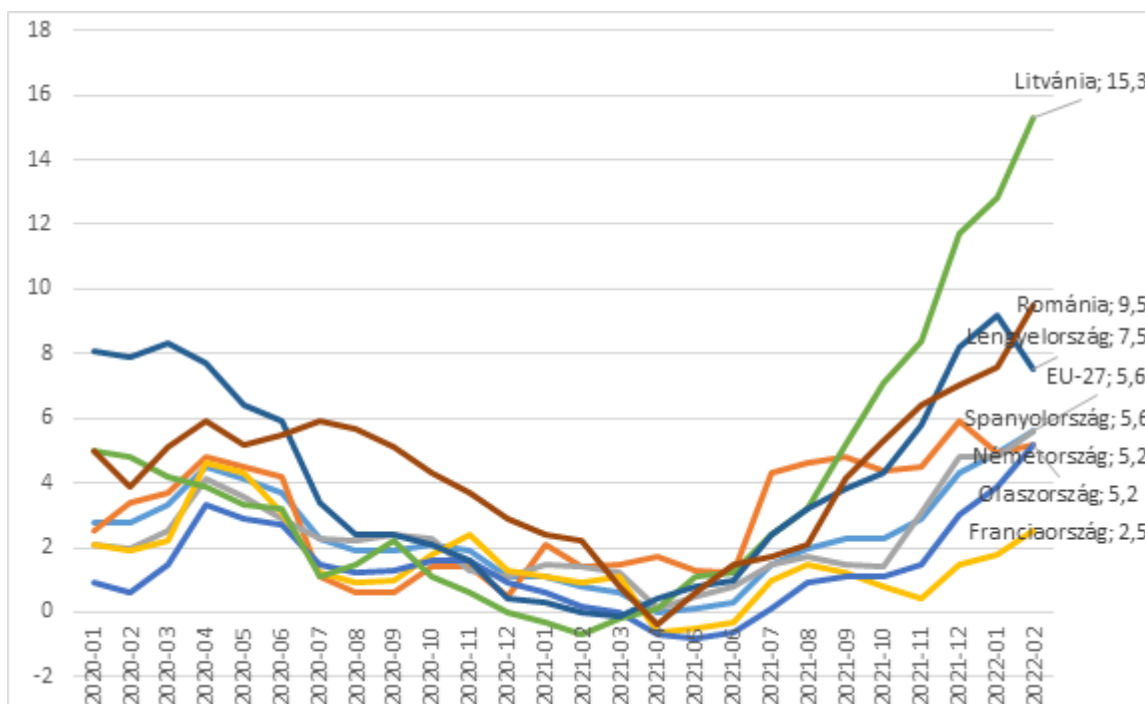
37 %, a papír és a cellulóz tekintetében 26 %, a műanyag esetében pedig 13 %³. A jelentések szerint az uniós élelmiszeriparban tapasztalható munkaerőhiány és munkaerő-felvételi nehézségek ugyancsak szerepet játszottak a költségek növekedésében (az élelmiszergyártás területén 62 %-kal nőtt a betöltetlen álláshelyek aránya).

Növekvő uniós élelmiszerárak

Végül, de nem utolsósorban, 2021 nyara óta **nőtt az élelmiszerek fogyasztói ára**, és e növekedés mértéke 2022 februárjában éves alapon már 5,6 %-ot tett ki, ami a Covid19-világjárvány kezdete óta a legmagasabb arány. Az élelmiszerek fontos tényezők az általános inflációs ráta (HICP⁴) szempontjából, mivel a 27 tagú EU-ban átlagosan 16 %-ot képviselnek, amely arány további 6 %-kal nő, ha a vendéglátóipari ágazatot is figyelembe vesszük. Összehasonlításképpen: a lakhatáshoz és a közlekedéshez kapcsolódó energiaköltségek az átlagos háztartási fogyasztói kosár 10 %-át teszik ki.

Az élelmiszerárak növekedése az egyes tagállamokat gazdasági körülményeiktől, élelmiszer-ellátási láncuk szerkezetétől és a nemzeti fogyasztói keresleti mintáktól függően különbözőképpen érinti.

2. ábra: Élelmiszerár-infláció tagállamonként

Forrás: [Eurostat](#) (kiválasztott tagállamok).

Ukrajna, Oroszország és a globális élelmezésbiztonság

Az Ukrajna elleni orosz invázió tovább súlyosbította az (energiahordozó) nyersanyagok piacainak már amúgy is nehéz helyzetét, és fokozta a már eddig is meglévő inflációs

³ <https://www.fooddrinkeurope.eu/wp-content/uploads/2022/03/Economic-Bulletin-on-Input-Costs-NovDec-2021-FINAL-public-version.pdf>

⁴ Harmonizált fogyasztói árindex.

nyomásokat⁵. Ezenkívül hatással van a globális élelmezésbiztonságra is: **Ukrajna és Oroszország** a gabonafélék és olajos magvak világpiacának fontos szereplői. Ukrajna világpiaci részesedése a búza tekintetében 10 %, az árpa esetében 13 %, a kukoricát illetően pedig 15 %, és az ország a napraforgóolaj világpiacának legfontosabb szereplője (a szóban forgó termék világkereskedelmében több mint 50 %-kal képviselteti magát). Oroszország esetében a vonatkozó szám adatok a következők: 24 % (búza), 14 % (árpa) és 23 % (napraforgóolaj). Oroszország emellett a fehérhúsú halak fő exportőre, különösen a feldolgozóiparnak szánt alaszakai tőkehal tekintetében (az ellátás 16 %-a).

Észak-Afrika és a Közel-Kelet gabonaszükségletének több mint 50 %-át Ukrajnából és Oroszországból importált gabonával fedezi. A kelet-afrikai országok a gabonafélék 72 %-át Oroszországból, 18 %-át pedig Ukrajnából importálják. Ukrajna továbbá az Európai Unió és Kína fontos kukoricabeszállítója (a takarmánykukorica tekintetében).

Ukrajna az EU negyedik legnagyobb élelmiszer-beszállítója, és kulcsfontosságú termelője a gabonaféléknek, a növényi olajoknak és az olajos magvaknak (az EU-ba importált kukorica 52 %-a, közönséges búza 19 %-a, növényi olajok 23 %-a, olajos magvak 22 %-a – ez utóbbi termékeken belül a repcemag uniós importjának 72 %-a – Ukrajnából érkezik). Oroszországot kevesebbet exportál az EU-ba.

Tekintettel Ukrajnának a nemzetközi kereskedelemben képviselt súlyára, az ország mezőgazdasági termelésében és logisztikai tevékenységeiben jelentkező zavarok a fuvarozási és a biztosítási költségek növekedésével párosulva jelentős **következményekkel járnak a világpiacokra** és ebből kifolyólag a gabonafélék ára nézve. A konfliktus kezdete óta a gabonafélék világpiaci árának meredek emelkedése volt tapasztalható, szintjük immár magasabb, mint a 2007/2008-as válság idején. Ez a helyzet nemcsak az ukrán lakosság élelmiszer-ellátását veszélyezteti, hanem az Ukrajnából importált nyersanyagoktól függő nem uniós országok élelmezésbiztonságát is.

Ukrajna mezőgazdasági termelési potenciálját súlyosan érinti az ország elleni orosz invázió. Az emberáldozatokon, a háborús pusztításokon és veszélyeken túlmenően munkaerőhiány is tapasztalható: hiányoznak a munkáskezek a gazdaságokban és a földeken, a szomszédos tagállamokban is. A termelés kiindulópontját jelentő alapvető anyagok készletei szűkösek, és nehéz vagy lehetetlen beszerezni őket. Döntő jelentőséggel bír az, hogy 2022-ben sor kerülhet-e Ukrajnában a tavaszi vetésre és mind a tavaszi, mind a téli termények betakarítására; ugyanakkor a háború hatásai valószínűleg több éven át érezhetőek lesznek, nem utolsósorban a háború által az infrastruktúrában és a logisztikai létesítményekben okozott károk miatt. Ami Oroszországot illeti, noha az ottani termelést a háború nem károsítja, bizonytalan, hogy Oroszország képes lesz-e jelentős mennyiségeket exportálni a Fekete-tengeren keresztül.

⁵ Erre vonatkozóan részletes elemzés található az Egyesült Nemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének „The importance of Ukraine and the Russian Federation for global agricultural markets and the risks associated with the current conflict” (Ukrajna és az Oroszországi Föderáció jelentősége a globális mezőgazdasági piacok szempontjából, valamint a jelenlegi konfliktussal összefüggő kockázatok) című, 2022. március 11-i tájékoztatójában (<https://www.fao.org/3/cb9013en/cb9013en.pdf>), továbbá a „The Ukraine Conflict and Global Food Price Scares” (Az ukrán konfliktus és a globális élelmiszerár-pánik) című, 2022. március 1-jei tanulmányban (szerzők: R. Vos, J. Glauber, M. Hernandez és D. Laborde, <https://www.foodsecurityportal.org/node/1921>).

Élelmezésbiztonság globális kontextusban

Az élelmezésbiztonság továbbra is egyre több aggodalomra ad okot bolygónkon. Az Egyesült Nemzetek Szervezete felhívta a figyelmet arra, hogy az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése jelenti a legnagyobb fenyegetést az élelmezésbiztonságra nézve⁶. Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) jelentése szerint napjainkban is 811 millió ember szenved krónikus alultápláltságban, és egy sor tényező akadályozza, hogy haladást lehessen elérni a 2. számú fenntartható fejlődési cél („Az éhezés megszüntetése”) elérése terén. Az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra irányuló intézkedések hiányában az éghajlatváltozás várhatóan a helyzet további romlását idézi elő. Az emelkedő élelmiszerárak azonnali hatást gyakorolnak az élelmiszer-vásárlásra kényszerülő fejlődő és legkevésbé fejlett országok lakosságára. A **FAO élelmiszerár-indexe**, amely nyomon követi a nemzetközi nyersanyagárak havi változásait, **azt mutatja, hogy a helyzet egyre nehezebb**: az index átlagértéke 2022 februárjában 140,7 pont volt; ez **a valaha megállapított legmagasabb érték**, amely 3,1 ponttal magasabb az addigi, 2011 februárjában rögzített csúcsnál.

Míg az ukrán és az orosz búza fő vásárlói közlésük szerint rendelkeznek még néhány hónapra elegendő készletekkel, egyes bizonytalan helyzetű országokban, például Szíriában és Libanonban, valamint Algériában **már érezhető az árak emelkedése**.

2021-ben az élelmiszer-ellátás globális bizonytalansága példátlan méreteket öltött: több mint 161 millió ember szorult sürgős élelmezési segílyre, és csaknem 0,6 millióan szembesültek éhínséghez hasonló körülményekkel. Ez a helyzet az élelmiszerárak további emelkedése esetén még súlyosabbá válhat.

⁶ <https://www.ipcc.ch/srccl/chapter/chapter-5/>, <https://www.fao.org/documents/card/en/c/ca3129en/>.

2. MELLÉKLET

A BIZOTTSÁG ÁLTAL AZ EURÓPAI PARLAMENTHEZ, A TANÁCSHOZ, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGHOZ ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁHOZ CÍMZETT, „ÉLELMISZERÁRAK EURÓPÁBAN” CÍMŰ KÖZLEMÉNY (COM(2008) 821 VÉGLEGES) NYOMÁN HOZOTT INTÉZKEDÉSEK

A 2008. évi közlemény ajánlásai	Nyomonkövetési intézkedések
<p>Az élelmiszer-ellátási lánc versenyképességének növelése</p>	<p>A KAP egymást követő reformjai (2008, 2013, 2021)</p> <p>Az élelmiszer-ellátási lánc működésének javításával foglalkozó magas szintű fórum (2010–2019)</p> <p>Piacnyitást és az élelmiszer-behozatal nem vámjellegű akadályainak csökkenését eredményező szabadkereskedelmi megállapodások (például Japánnal, Vietnámmal, Szingapúrral, Kanadával, Mexikóval, a SADC-GPM-államokkal)</p> <p>Piacfelügyelet és az egységes piac szabályainak érvényesítésével foglalkozó munkacsoport létrehozása</p> <p>InvestEU: az agrár-élelmiszeripari kkv-k támogatása az Enterprise Europe Network (EEN) hálózaton és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés biztosításán keresztül</p> <p>Az agrár-élelmiszeripari készségekkel foglalkozó uniós partnerség</p> <p>A felelős élelmiszeripari üzleti és értékesítési gyakorlatokra vonatkozó uniós magatartási kódex</p>
<p>A versenyjogi és a fogyasztóvédelmi szabályoknak az Európai Bizottság és a nemzeti versenyjogi és fogyasztóvédelmi hatóságok általi határozott és következetes érvényesítése az élelmiszer-ellátási piacokon</p>	<p>A Bizottság számos esetben beavatkozott az élelmiszeripari piacok működésébe és szankcionálta a párhuzamos kereskedelem korlátozását.</p> <p>A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok leállítottak több, élelmiszertermékekkel kapcsolatos nemzeti protekcionista kezdeményezést.</p> <p>A Bizottság – az árverseny, a megfelelő választék és az innováció védelmét biztosító jogorvoslati lehetőségek mellett – engedélyezte</p>

	<p>egyres, mezőgazdasági inputanyagok (például növényvédő szerek) és bizonyos élelmiszer- és italtermékek (például tej, sör) előállítása, illetve értékesítése terén működő vállalkozások összefonódását.</p> <p>A Bizottság átfogó tanulmánya a modern kiskereskedelmi ágazat koncentrációjáról és arról, hogy hogyan alakult a 2004–2012-es időszakban a választék és az innováció a boltokban kapható termékek tekintetébenⁱ</p>
<p>Az élelmiszer-ellátási lánc működését potenciálisan nehezítő szabályok felülvizsgálata nemzeti és/vagy uniós szinten</p>	<p>A mezőgazdasági piacokat vizsgáló munkacsoport jelentése: Improving market outcomes – enhancing the position of farmers in the supply chain (A piaci eredmények javítása: a mezőgazdasági termelők helyzetének erősítése az ellátási láncban) (2016)ⁱⁱ</p> <p>A közös piacszervezésről szóló rendeletⁱⁱⁱ versenyjogi rendelkezéseinek pontosítása, 2018, 2021</p> <p>Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/633 irányelve (2019. április 17.) a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen piaci gyakorlatokról</p> <p>Az élelmiszer-biztonsági szabályok egyszerűsítése, ideértve az általános élelmiszerjogi rendelet célravezetőségi vizsgálatát is</p>
<p>A fogyasztók, hatóságok és piaci szereplők megfelelőbb tájékoztatása az élelmiszerárakat és az ellátási láncot nyomon követő állandó európai monitoringrendszer létrehozása révén</p>	<p>6 mezőgazdasági piaci megfigyelőközpont^{iv} és egy agrár-élelmiszeripari adatportál (Agri-food Data Portal) létrehozása</p> <p>A rövid távú előrejelzésekről szóló rendszeres jelentések közzététele^v</p> <p>Az Eurostat élelmiszerár-megfigyelési eszközének létrehozása^{vi}</p> <p>A mezőgazdasági termékek piacainak átláthatóságára vonatkozó rendelkezések javítása ((EU) 2019/1746 bizottsági rendelet; a közös piacszervezés 2021. évi módosításai¹)</p> <p>A nemzetközi mezőgazdasági piaci információs rendszer (AMIS) létrehozása – lásd a 3. szakaszt: Az Eurostat élelmiszerárakra vonatkozó adatai</p>

<p>A mezőgazdasági termékpiacokon aktív iparági szereplőknek kárt okozó spekuláció visszaszorítására irányuló intézkedések vizsgálata</p>	<p>A befektetők védelmének megerősítésére, valamint a pénzügyi piacok működésének javítására és ezáltal e piacok hatékonyabbá, ellenállóbbá és átláthatóbbá tételére irányuló 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv</p> <p>Az (EU) 2021/338 európai parlamenti és tanácsi irányelv a Covid19-válság utáni helyreállítás elősegítése érdekében módosítja a 2014/65/EU irányelvet.</p> <p>A piaci visszaélésekről szóló 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet</p> <p>A tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet a tőzsdén kívüli származtatott ügyletek széles körére alkalmazandó, beleértve bizonyos árualapú származtatott ügyleteket is, ami növeli a tőzsdén kívüli kereskedés tárgyát képező árualapú származtatott ügyletek átláthatóságát.</p>
---	--

-
- i https://ec.europa.eu/competition/sectors/agriculture/retail_study_report_en.pdf
 - ii https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/amtf-report-improving-markets-outcomes_en.pdf
 - iii Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról
 - iv https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/overviews/market-observatories_hu
 - v https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/outlook/short-term_hu
 - vi https://ec.europa.eu/growth/sectors/food-and-drink-industry/competitiveness-european-food-industry/european-food-prices-monitoring-tool_en